

od naših Nemcev, naj že sedé potlej v nemškem ali avstrijsko-nemškem klubu, nikar ne učimo domoljubja!

C. kr. zavarovalnica.

V naših dneh si lasti država veliko in vsepovsodi zasledimo njene roke. Ako se mi izpovemo, kakor mislimo, nam to nikakor ne dopade, kajti bojimo se, da nam postane s tem celo naše gibanje, celo naše življenje nekam koščeno.

In to ni dobro, prej ali slej se pokaže, da država ne daje ljudstvu življenja, ampak ona, če je veliko, tisto brani samó; kedar pa poje-ma, ni ji ga možno okrepiti. Tako se mi ni-kakor ne navdušujemo za to, ako jemlje ona sedaj železnico za železnico v svoje roke. Lepo se to sicer kaže v misli, v djanju pa je ali bode vsa druga, more biti prav neljuba podoba. Vendar so gledé tega še sedaj različne misli.

Naš vrli poslanec, g. M. Vošnjak, je dne 21. junija meseca izprožil lepo misel v drž. zboru. Ona gre na to, da naj država prevzame zava-rovanje kmečkih pridelkov zoper mogočo škodo. Njegov govor, kakor se nahaja v stenografič-nem zapisniku, je ta-le:

Visoka zbornica! Dovolil sem si — kedar gre za to, ali se naj mestu Stryj, ki je do tal pogorelo, iz držav. kase dovoli 400.000 gold. posojila ali pa ne — oglasiti se na besedo in sicer „pro“; iz tega se že tudi samo po sebi razvidi, da ne bom govoril proti predlogu, isto tako tudi ne bom proti njemu glasoval. Lahko si namreč predočujem, da mora položaj mesta Stryj tak biti, da je predlagana državna pomoč na vsak način opravičena. Glasoval bom torej za predlog.

Zdi se mi pa, da je ta nesreča v denar-stvenem oziru nastala zato tako grozna, ker se dotični posestniki niso bili v zadostni meri brigali, da bi bili svoje imetje primerno proti ognju zavarovali. Vzrok tega je po eni strani neka neskrbnost prebivalcev, po drugi pa tudi previsoki tarifi in preveliki upravni stroški naših zavarovalnih društev. Gledé tega usoj-am si opozarjati pri tej priložnosti na vprašanje o poddržavljenju zavarovalnic proti škodi po ognju na načelu obligatoričnega zavarovanja vseh stavb, izvzemem morebiti le tovarne in k tistim pripadajoča poslopja. To bi nikakor ne bilo tako grozno zamotano v administrativnem oziru, kakor se to nekaterim dozdeva. Resnica je, da bi prva ocenitev vsega hišnega in go-spodarskega poslopja mnogo stala, toda pomis-liti je treba, da bi tak ocenjen kataster se en-krat napravil, potem pa za mnogo let veljal, ter bi za poznejša leta drugzega ne bilo treba, kakor le vestne razvidnosti zanj in mnogo let bi imeli mir v tej zadevi. (Res je tako! na desni)

Ker bi se premije za zavarovanje ob enem z državnimi davki pobirale, bi tudi tukaj ne bilo nikakih sitnosti v administrativnem oziru.

Korist bi imeli pri poddržavljenih zava-rovalnicah dvojno. Prvič bi po požarih ne sli-šali nikjer tistega tuljenja in piskanja po iz-gubljenem premoženju, ker bi bila vsa poslopja, katera je ogenj vpepelil, zavarovana, in bi bila toraj škoda že naprej pokrita. Druga korist bi bile pa čisto majhine premije, katere bi bile po združenju vseh zavarovanih predmetov v eno samo skupino prav lahko možne.

Gospôda moja! Jako žal mi je, da se da-nes ne smem dalje v to zadevo spuščati, ker si ravno vse prizadeva debate in razprave ko-likor toliko omejiti. Ravno tako si že več prav iz tega vzroka ne upam priporočati, da bi se tolikanj potrebno zavarovanje proti toči vzprejelo v državno oskrbništvo. Pač pa moram kljubu vsemu naporu, da se omeje debate, še na nekaj opozoriti, kar je z današ-njo debato v zvezi, namreč na obili nakopičeni les, ki je bil v sredi mesta Stryj. Le-ta je bil ogenj tolikanj pospeševal. Tudi na Dunaju se je ob poslednjih požarih prav to opazovalo. Vsled tega je c. kr. minister pozneje tudi iz-dal naredbo, da se v notranjem mestu ne smejo nikjer nahajati skladišča za drva ali les. Žal, da se brigajo za te določbe ljudje po svetu premalo. V Celju n. pr. imate prav v sredi mesta cele skladovnice dry, katere bi, ko bi se vžgale, strašno gorele. (Čujte! na desni.)

Na podlagi tega, kar sem razložil, prosim visoko vlado, naj na podlagi prisilnega zava-rovanja dobro preudari poddržavljenje zava-rovalnic proti ognju in toči in da nadalje takoj naroči, naj se večja skladišča lesa in drv iz mestnega okvirja nemudoma odpravijo. (Dobro, dobro! na desni.)

Gospodarske stvari.

Kmet in sadjereja.

(Dalje.)

Zaprte vrte izvzemši je po zarah ob nji-njivah in po suhih travnikih boljše gruške zasajati, ker imajo bolj redek koš, skozi kate-rega dež in svitlobo bolje prepuščajo. V nji-hovi senci žito in trava še precej prospeva. Drevesa se morajo tako daleč vsaksebi saditi, da se vzraščeno drevo drevesa ne dotika. Kar se tiče časa izsajanja dreves, velja spomladni čas za boljši od jesenskega, ker se tu drevesa bolj gotovo primejo. Vendar so o tem misli sadjerejcev še različne. Tu je mnogo ležeče na toploti v zemlji. Lahka in rahla peščena zem-lja je gotovo za jesensko sajenje boljša, med tem ko je v težki zemlji boljše spomladi sa-